

Zsidó naptár

☑ Ellenőrzött

A **zsidó (héber) naptár** (héberül *lúah*, לוח), más néven *zsinagógai* naptár ma is használt formája **II. Hillél** fejedelem idején, időszámításunk szerint **359** körül alakult ki. **Izrael** Állam hivatalos naptára. Őse a **babilóniai naptár** volt.^[1]

A zsidó naptár egyszerre nap-naptár és *holdnaptár* is. Hónapjai a holdciklushoz igazodnak.

2024. október 2-án napnyugtakor kezdődött a zsidó naptár 5785-ös éve, és ez 2025. szeptember 22-én napnyugtakor ér véget.^[2]

Átszámítások

A zsidó *időszámítás* kezdete 1. *tisri* 1., ami a keresztény időszámítás szerint i. e. 3761. október 6., vasárnap naplementével kezdődött és i. e. 3761. október 7., hétfőn az első három csillag megjelenéséig (lásd alább a napok átlapolódását!) tartott. (Ezt az időpontot a héber hittudósok számították ki az *Ószövetség* alapján.)^[3]

A zsidó év hossza változó, de az évek átlagos hossza a *Gergely-naptár* éveinek hosszával közel azonos (lévén a zsidó év is a *tropikus évhez* igazodik), ezért a két időszámítás közötti váltást viszonylag könnyen elvégezhetjük. A Gergely-naptári évet a zsidó évből 3760 levonásával kapjuk meg. Tisri hónap elsejétől december 31-éig még egyet kell kivonni a zsidó évszámból.

Zsidó naptár

Példa

5765. év 29.

Áv hónap *tisri* előtt van, de január után, ezért az évből 3760-at kell levonni.

$$5765 - 3760 = 2005$$

2. példa

2005. szeptember 3.

2005-ben *tisri* október 4-ére esik, tehát előtte vagyunk

$$2005 + 3760 = 5765$$

A hét napjai

Természetesen a zsidó hét is hét napból áll, de ellentétben más időszámításokkal a napok napnyugtakor kezdődnek, tehát például pénteken napnyugtakor szombat van. A napok vége az első három csillag megjelenésekor van, tehát az egymást követő napok átlapolódnak.

A hét kezdőnapja a vasárnap és zárónapja a szombat, bár egyes állítások szerint a kezdete és vége is a szombat, vagyis a nyugalomnap. A szombat kultusza olyan mértékű, hogy néha a pénteket is csak a szombat előnapjaként nevezik (erev sábat).

héber név	magyar kiejtés	jelentés	magyar név
יום ראשון	jóm risón	első nap	vasárnap
יום שני	jóm séní	második nap	hétfő
יום שלישי	jóm slísí	harmadik nap	kedd
יום רביעי	jóm revíí	negyedik nap	szerda
יום חמישי	jóm chamísí	ötödik nap	csütörtök
יום שישי	jóm sissí	hatodik nap	péntek
שבת	(jóm ha)sabbát	szombat(nap)	szombat

A napokat sorszámnévvel nevezik meg a Teremtés könyve alapján, így nincs is más nevük, csak a szombatnak, amely az egyedüli pihenőnap. Tehát az első naptól (vasárnaptól) kezdve a hatodik (pénteki) napig munkanapok vannak, aztán a hetedik napon, aki teheti, távol tartja magát a munkától. Ez egyébként vallásos körökben szigorú előírás is.

A zsidó hónapok

A hónapok holdhónapok, tehát újholdtól újholdig tartanak. A hónapok hossza 29 vagy 30 nap, az évnek megfelelően. A hónapokat babiloniai eredetű neveken nevezik:

héber név	magyar név	napok száma	megjegyzés
ניסן	<i>niszán</i> (níszán)	30	
אייר	<i>ijjár</i>	29	
סיון	<i>sziván</i> (szíván)	30	
תמוז	<i>tammuz</i> (tammúz)	29	
אב	<i>áv</i>	30	
אלול	<i>elúl</i>	29	
תשרי	<i>tisrí</i>	30	
חשוון	(mar)hesván	29/30	marhesvánnak (keserű Hesván) is nevezik, (מרחשוון), mert ebben a hónapban nincs zsidó ünnep
כסלו	<i>kiszlév</i>	29/30	
טבת	<i>tévét</i>	29	
שבט	<i>svát</i> (sevát)	30	
אדר ראשון	<i>ádár risón</i> (adár r.)	30	első ádár, csak szökőévben
אדר	<i>ádár</i> (adár)	29	ádár neve rendes évben
אדר שני	<i>ádár séni</i> (adár s)	29	második ádár, ádár neve szökőévben

A zsidó évek

A zsidó időszámítás szerint hatféle hosszúságú év létezik:

- normális évek
  - hiányos év (353 napos) – a hesván és a kiszlév hónap is 29 napos
  - sorrendje szerinti év (354 napos) – a hesván 29, a kiszlév hónap 30 napos
  - teljes év (355 napos) – a hesván és a kiszlév hónap is 30 napos
- szökőévek
  - hiányos szökőév (383 napos) – a hesván és a kiszlév hónap is 29 napos
  - sorrendje szerinti szökőév (384 napos) – a hesván 29, a kiszlév hónap 30 napos
  - teljes szökőév (385 napos) – a hesván és a kiszlév hónap is 30 napos

Erre azért van szükség, mert bizonyos ünnepek csak a hét bizonyos napjaira eshetnek. Mivel az évek nem párhuzamosak a Gergely-naptár éveivel, a zsidó ünnepek nem esnek mindig ugyanarra a Gergely-naptári napra, akár harminc nap eltérés is lehet a kettő között.

A zsidó évszámok

A zsidó hagyomány szerint az évszámokat betűkkel írják le, de az ezres helyi érték elhagyásával, tehát 5765 helyett csak 765-öt írnak (kis időszámítás). A számokat a betűk értékeinek összeadásával képzik.

5765 tehát 765 = תשס"ה.

A zsidó újévek

„Négy zsidó újév van. Niszán (az első tavaszi hónap) elseje a királyok és az ünnepek újéve, elul (az utolsó nyári hónap) elseje a tizedek újéve, tisri (az első őszi hónap) elsején minden világra jött lélek (minden élő) elvonul Előtte, mint a sorozásra váró katonák, s (végül) svát hónap elsején, mások szerint 15-én van a fák újéve.” – Talmud

Ciklusok

A zsidó naptár évei 19 éves *ciklusokat* alkotnak, melyekben tizenkét normális és hét szökőév van. Egy ciklusban összesen 235 hónap van, ez pedig 6938, 6940, 6941 vagy 6942 nap.

Tizenhárom ciklus alkot egy *igult*, amely 247 évig tart (3055 hónap). Minden iggulban azonos sorrendben követik egymást az évek.

Ünnepek

A naptárat nagy mértékben befolyásolják az ünnepek, ugyanis egyes ünnepek csak a hét bizonyos napjaira eshetnek. (Érdekességgéppen megemlíthető, hogy a régi szabályzás szerint a jeruzsálemi idő szerint kellett az egész zsidóságnak megtartania az ünnepeket. Mivel még nem volt korszerű a távközlés, az ünnep kezdetének híre sokszor nem juthatott el időben a távoli helyekre, ezért egyes ünnepeket két napig lehetett megtartani, mint például a *ros hávánát*.)

Ünnepi évek

Szombatév

A zsidó naptár minden hetedik éve szombatév. Ezekben az években a földeket pihentették, valamint adósságokat engedtek el a történelem során (Lev/3Móz 25,1-6).

A betűk és értékeik

Alef	1	א	Tet	9	ט	Ajin	70	ע
Bét	2	ב	Jod	10	י	Pe	80	פ ך
Gimel	3	ג	Kaf	20	כ ך	Cáde	90	צ ף
Dálet	4	ד	Lámed	30	ל	Qóf (q)	100	ק
Hé	5	ה	Mem	40	מ ם	Res	200	ר
Váv	6	ו	Nún	50	נ ן	Sín	300	ש
Zajin	7	ז	Számech	60	ס	Táv	400	ת
Chet	8	ח	Héj	70				

Jóbel-év

Minden hetedik szombatévet egy Jóbel-év követett, vagyis minden ötvenedik év volt Jóbel-év. Ezek az évek szabadulást jelentettek a rabszolgák részére, ekkor térhettek haza a száműzöttek és az elkobzott, vagy kisajátított ingatlanok visszakerültek eredeti tulajdonosaikhoz. (Lev/3Móz 25,8-55)

Jegyzetek

---

1. Pock, Adam (2025. szeptember 24.). "The Date of Polycarp's Martyrdom in the Jewish Calendar" (<https://doi.org/10.1177/001452460401500709>). *The Expository Times*. **15** (7): 330–331. doi:10.1177/001452460401500709 (<https://doi.org/10.1177%2F001452460401500709>). ISSN 0014-5246 (<https://search.worldcat.org/issn/0014-5246>). Hozzáférés: 2025. szeptember 24..
2. "Jewish Holidays 2025 - Hebcal" (<https://www.hebcal.com/holidays/2025>). *www.hebcal.com*. Hozzáférés: 2025. március 26..
3. "Anno mundi" (<http://www.britannica.com/topic/anno-mundi>). *Encyclopædia Britannica*. Hozzáférés: 2015. október 20..

Források

- Schramm Judit: A zsidó naptár (<http://www.valtozovilag.hu/t365/tux1112.htm>) Archiválva (<https://web.archive.org/web/20051223163123/http://www.valtozovilag.hu/t365/tux1112.htm>) 2005. december 23-i dátummal a Wayback Machine-ben
- Le Calendrier Juif (<https://web.archive.org/web/20050819071516/http://www.calj.net/fr/news.php>)
- Jewish Calendar with Halachic times date converter (<http://www.yeshiva.co/calendar/>) ([angolul](#))

További információk

- Magyar nyelvű Gergely-naptár–zsidó naptár átszámító (<https://www.breuerpress.com/>)

A lap eredeti címe: „https://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=Zsidó_naptár&oldid=28417677”